

EUROOPA PARLAMENT

2004

2009

Istungidokument

LÕPLIK
A6-0156/2006

28.4.2006

RAPORT

Tobias Pflügeri puutumatusse võtmise taotlus
(2006/2030(IMM))

Õiguskomisjon

Raportöör: Francesco Enrico Speroni

SISUKORD

lehekülg

EUROOPA PARLAMENDI OTSUSE ETTEPANEK.....	3
SELETUSKIRI.....	4
MENETLUS.....	10

EUROOPA PARLAMENDI OTSUSE ETTEPANEK

Tobias Pflügeri puutumatuse võtmise taotlus (2006/2030(IMM))

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse Tobias Pflügeri puutumatuse võtmise taotlust, mille Saksamaa Liitvabariigi justiitsminister esitas 29. novembril 2005. aastal ning millest anti teada Euroopa Parlamendi 15. detsembri 2005. aasta täiskogu istungil;
 - olles Tobias Pflügeri ära kuulanud vastavalt kodukorra artikli 7 lõikele 3;
 - võttes arvesse 8. aprilli 1965. aasta Euroopa ühenduste privileegide ja immunitetide protokollis artiklit 10 ja Euroopa Parlamendi liikmete valimist üldistel otsevalimistel käsitleva 20. septembri 1976. aasta akti artikli 6 lõiget 2;
 - võttes arvesse Euroopa Ühenduste Kohtu 12. mai 1964. aasta ja 10. juuli 1986. aasta otsuseid¹;
 - võttes arvesse Saksamaa Liitvabariigi põhiseaduse artiklit 46;
 - võttes arvesse kodukorra artikli 6 lõiget 2 ja artiklit 7;
 - võttes arvesse õiguskomisjoni raportit (A6-0156/2006),
1. otsustab Tobias Pflügeri puutumatuse võtmise taotluse rahuldada;
 2. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev otsus ja vastutava komisjoni raport viivitamata Saksamaa Liitvabariigi pädevatele ametivõimudele.

¹ Kohtuasi 101/63, Wagner v Fohrmann ja Krier, kohtulahendite kogumik 1964, lk 383, ja kohtuasi 149/85, Wybot v Faure ja teised, kohtulahendite kogumik 1986, lk 2391.

SELETUSKIRI

I. ASJAOLUD

Oma 22. detsembri 2005. aasta kirjaga edastas Euroopa Parlamendi president kooskõlas kodukorra artikli 6 lõikega 2 väliskomisjonile läbivaatamiseks Saksamaa Liitvabariigi justiitsministri 29. novembri 2005. aasta kirja, millega esitati taotlus võtta München I ringkonna vanemprokuröri juhatusel käimasoleva kohtumenetluse raames Euroopa Parlamendi liikmelt hr Tobias PFLÜGERilt puutumatus.

Kooskõlas Euroopa Parlamendi kodukorra artikli 6 lõikega 2 võttis Euroopa Parlament selle taotluse 15. detsembri 2005. aasta täiskogu istungil teadmiseks ning edastas väliskomisjonile.

Nimetatud puutumatuse võtmise taotluses palub München I ringkonna vanemprokurör luba alustada kriminaalmenetlust Euroopa Parlamendi liikme hr Tobias Klaus Pflügeri suhtes, keda kahtlustatakse vastavalt karistusseadustiku artiklile 185 ja artikli 194 lõikele 1 solvamises ning vastavalt karistusseadustiku artikli 223 lõikele 1 ja artikli 230 lõike esimesele lõigule tahtlikus kehavigastuste tekitamises¹.

Nimetatud kahtlus põhineb järgmistel asjaoludel: 12. veebruaril 2005. aastal kell 11.30 kuni 17.00 toimus seoses Münchenis asetleidva 41. julgeolekukonverentsiga vabaõhumeeleavaldus, millele järgnes jätkumeeleavaldus Müncheni Lenbachi platsil. Kella viie paiku, kui kõnealune meeleavaldus lõppes, läksid rahumeelsed meeleavaldajad laiali, kuna "alternatiivsete ringkondade" liikmed ja nende poolehoidjad jäid Lenbachi platsile ja loopisid politseinike aheliku suunas pudeleid. Seepeale vahistas politsei mõned meeleavaldajad. Vahistamiste turvamiseks moodustas osa politseiametnike aheliku vahistamist korraldavate politseiametnike ja meeleavaldajate vahele, kes valmistasid kallaletungiks.

Kaebuse esitanud politseiametnike hr Proske ja hr Michaelise süüdistuse kohaselt eraldus meeleavaldajate rühmast Euroopa Parlamendi liige hr Pflüger ja suundus politseiahelas seisva politseiametniku hr Proske poole, nõudes tungivalt enda viivitamatut läbilaskmist. Kui hr

¹ Karistusseadustiku artiklis 185 on sätestatud: "Solvamise eest karistatakse kuni üheaastase vangistusega või rahatrahviga ning, kui solvamine pannakse toime teo kaudu, kuni kaheaastase vangistuse või rahatrahviga".

Karistusseadustiku artikli 194 lõikes 1 on sätestatud: "Solvamise puhul alustatakse kohtumenetlust üksnes kaebuse esitamise korral (...)".

Karistusseadustiku artikli 223 lõikes 1 on sätestatud: "Teise inimese kehalise väärkohtlemise või tervise kahjustamise eest karistatakse kuni viieaastase vangistuse või rahatrahviga".

Karistusseadustiku artikli 230 lõike 1 esimeses lauses on sätestatud: "Tahtliku kehavigastuste tekitamise puhul artikli 223 tähenduses [- -] alustatakse kohtumenetlust ainult kaebuse esitamise korral, välja arvatud juhul, kui kohus otsustab, et erilise avaliku huvi tõttu tuleb alustada kriminaalmenetlust".

Pflüger väitis, et ta on Euroopa Parlamendi liige, palus politseiametnik hr Proske näha dokumenti, mis seda kinnitaks, ega lasknud teda politseinike ahelikust läbi minna. Seepeale lubas hr Pflüger kohalviibivate politseiametnike suhtes kaebuse esitada, kuna nad rikkusid teda läbi laskmata jättes seadust. Kuna hr Pflüger oma isikut ei tõendanud, asetas politseiametnik hr Proske vasaku käe tema paremale õlale, et anda korraldus politseiaheliku juurest eemalduda. Seepeale lükkas hr Pflüger politseiniku käe jõuliselt ära, ähvardades esitada tema suhtes kaebuse kehavigastuste tekitamise tõttu. Üks teine politseinik, hr Michaelis, astus vahele, paludes veelkord hr Pflügeril oma isikut tõendada, kuid viimane keeldus veelkord seda tegemast. Vahejuhtumi lõpus püüdis ta politseiametnike solvata, kasutades nende kohta väljendeid "perseauk" ja "sitapea".

Väliskomisjon kuulas hr Pflügeri ära 21. märtsi 2006. aasta koosolekul. Hr Pflüger ei nõustunud sellise sündmuste kirjeldusega ja esitas juhtunu kohta oma advokaadi avalduse. Nimetatud avalduse kohaselt oli sündmuste käik järgmine:

"12. veebruaril 2005 osales minu klient Euroopa Parlamendi liikmena Baierimaa pealinnas seoses Müncheni julgeolekukonverentsiga korraldatud meeleväljendusel.

Ta nägi pealt, kuidas tema hinnangul eriti brutaalsel viisil, mis polnud millegagi põhjendatud, arreteeriti üks isik, kes oli enne osalenud muusikalavastuses. Arreteeritud isik veeti teistest eemale ja eraldati politseiahelikuga.

Soovides hankida teavet toimunud arreteerimise kohta ja püüdes takistada seda, et nimetatud isiku suhtes pandaks toime uusi ebaseaduslikke tegusid, proovis ta astuda kontakti politseijõudude juhiga. Tutvustades ennast Euroopa Parlamendi liikmena, palus minu klient kohalviibivatelt politseinikelt, et tal võimaldataks arreteeritud isikuga kohtuda. Sealjuures näitas ta pikalt ja nähtaval viisil oma parlamendiliikme tõendit. Politseiametnikud ei pööranud sellele tähelepanu ega lubanud tal läheneda arreteeritud isikule, keeldudes andmast selgitusi arreteerimise asjaolude kohta. Minu klient, kelle parlamendiliikme staatusega seotud õigusi oli rikutud, ei jätnud asja sinnapaika ning palus kohalviibinud politseiametnikel esitada oma isikuandmed, kuna ta kavatses nende käitumise suhtes kaebuse esitada. Seda nõudmist ei täidetud. Kõik politseiametnikud, kellel paluti seda teha, keeldusid sellest. Muuhulgas rikuti jätkuvalt minu kliendi Euroopa Parlamendi liikme staatusega seotud õigusi.

Politseiametniku kinnitus, et minu klient tõukas jõuliselt ära politseiniku käe, mille viimane oli talle õlale asetanud, on ebatäpne; samuti pole õige väide, mille kohaselt minu klient kasutas politseiametnike kohta väljendeid "perseauk" ja "sitapea". Tegemist on puhtalt väljamõeldisega. Olukord oli pinev ja toimus vaidlus. Siiski ei kasutanud minu klient kordagi ebasüüdsaid väljendeid [---]."

II. PEAMISED TEKSTID JA TÄHELEPANEKUD EUROOPA PARLAMENDI LIIKMETE PUUTUMATUSE KOHTA

1. 8. aprilli 1965. aasta Euroopa ühenduste privileegide ja immunitetide protokolli artiklites 9 ja 10 on sätestatud:

9. *Euroopa Parlamendi liikmeid ei või üle kuulata, nende suhtes tõkendit kohaldada ega*

neid kohtumenetlusele allutada nende poolt oma kohustuste täitmisel avaldatud arvamuste või antud häälte tõttu.

10. Euroopa Parlamendi istungjärgude ajal on Euroopa Parlamendi liikmetel:

- a. oma riigi territooriumil samasugune immunitet nagu selle riigi parlamendi liikmetel;*
- b. teise liikmesriigi territooriumil immunitet tõkendite ja kohtumenetluse suhtes.*

Parlamendiliikmete immunitet kehtib ka siis, kui nad sõidavad Euroopa Parlamendi istungipaika ja sealt tagasi.

Immunitedile ei saa tugineda, kui parlamendiliige tabatakse õiguserikkumiselt, ning see ei takista Euroopa Parlamendil kasutamast õigust tühistada oma liikme immunitet.

2. Euroopa Parlamendis kohaldatav menetlus on reguleeritud kodukorra artiklitega 6 ja 7. Asjakohased sätted on järgmised:

"Artikkel 6 Immuniteedi võtmine:

- 1. Oma privileegide ja immunitetidega seotud volituste rakendamisel taotleb parlament eelkõige enda kui demokraatliku legislatiivkogu terviklikkuse säilitamist ja oma liikmete sõltumatuse tagamist nende ülesannete täitmisel.*
- 2. Kui mõne liikmesriigi pädev ametiasutus on esitanud presidendile taotluse võtta mõnelt parlamendiliikmelt immunitet, teatatakse esitatud nõudest parlamendi istungil ning see suunatakse edasi vastutavale komisjonile.*

[---]"

"Artikkel 7 Immuniteediga seonduvad menetlused:

- 1. Vastutav komisjon vaatab immuniteedi võtmise ning immuniteedi ja privileegide kaitsmise taotlused läbi viivitamatult nende esitamise järjekorras.*
- 2. Vastutav komisjon teeb soovitusliku ettepaneku, kas võtta vastu otsus immuniteedi võtmise taotluse või immuniteedi ja privileegide kaitsmise taotluse rahuldamise või tagasilükkamise kohta.*
- 3. Vastutav komisjon võib paluda asjaomasel ametiasutusel anda mistahes informatsiooni või selgitusi, mida komisjon peab vajalikuks, et teha kindlaks, kas immunitet tuleks ära võtta või seda tuleks kaitsta. Kõnesolevale parlamendiliikmele antakse võimalus anda selgitusi; ta võib esitada mistahes dokumente või muid kirjalikke tõendeid, mida ta peab asjakohaseks. Teda võib esindada teine parlamendiliige.*

[---]

- 7. Vastutav komisjon võib esitada põhjendatud arvamuse taotluse esitanud ametiasutuse pädevuse ja taotluse vastuvõetavuse kohta, kuid ei võta mingil juhul seisukohta selle kohta, kas parlamendiliige on süüdi või mitte või kas arvamused või teod, milles teda süüdistatakse, õigustavad tema vastutuselevõtmist, seda isegi siis, kui komisjon on nõude läbivaatamisel juhtumi asjaolusid üksikasjalikult tundma õppinud.*

[---]"

3. Alates esimesest viieaastasest ametiajast on Euroopa Parlamendi tegevuse käigus kujunenud välja teatud üldpõhimõtted, mis lõplikul kujul kinnitati 10. märtsi 1987. aasta

istungil hr Donnezi raporti alusel vastu võetud resolutsiooniga (protokolli projekt 8. aprilli 1965. aasta Euroopa ühenduste privileegide ja immunitetide protokoll muutmiseks seoses Euroopa Parlamendi liikmetega) (dok. A2-121/86)¹. Nimetatud üldpõhimõtete hulgast on seoses käesoleva juhtumiga asjakohane tõsta esile järgmisi:

Parlamendiliikmete puutumatus

Parlamendiliikmete puutumatus ei ole ühe või teise parlamendiliikme hüvanguks loodud privileeg, vaid Euroopa Parlamendi ja tema liikmete sõltumatus tagatis teiste võimukandjate suhtes. Selle põhimõtte kohaselt, sõltumata sellest, kas süüdistuse aluseks olevad asjaolud leidsid aset enne või pärast parlamendiliikme valimist, tuleb arvestada ainult Euroopa Parlamendi kui institutsiooni kaitset, mis toimub selle liikmete kaitsmise kaudu.

Puutumatus ajalised piirangud

Euroopa Kohtul on tulnud kahel korral tõlgendada Euroopa ühenduste privileegide ja immunitetide protokollis artiklis 10 sisalduvat väljendit "Euroopa Parlamendi istungjärgude ajal". Euroopa Kohtu otsustest tuleneb (12. mai 1964. aasta otsus 101/63 kohtuasjas Wagner v. Fohrmann ja Krier, EKL 1964, lk 397, ning 10. juuli 1986. aasta otsus 149/85 kohtuasjas Wybot v. Faure, EKL 1986, lk 2403), et Euroopa Parlamendi aastane istungjärg kestab ühe aasta, mille kestel on parlamendiliikmetel protokolliga ette nähtud puutumatus, sealhulgas istungjärgu vaheaegadel. Samuti tuleneb juba parlamendiliikme puutumatus eesmärgist, et selle mõju kestab kogu mandaadi jooksul, olgu tegu siis kohtumenetluse alustamise, uurimise, tehtud otsuse täideviimisega või apellatsiooni- või kassatsioonimenetlusega.

Euroopa Parlamendi liikme puutumatus sõltumatus riikide parlamentide liikmete puutumatus

Asjaolu, et privileegide ja immunitedi protokollis artikli 10 esimese lõigu punktis a viidatakse riikide parlamentide liikmete puhul tunnustatud puutumatus, ei tähenda, et Euroopa Parlament ei saaks kehtesta seoses parlamendiliikme puutumatusga oma reegleid. Parlamendi otsused on kujundanud tasapisi ühtse arusaama Euroopa Parlamendi liikme puutumatus, mis on sõltumatu riikide parlamentide erinevatest tavadest. Selle abil on võimalik vältida erinevatest riikidest pärit parlamendiliikmete kohtlemist erineval viisil. Seetõttu, ehkki riikliku õigusega tunnustatud puutumatus võetakse arvesse, kohaldab Euroopa Parlament siis, kui tuleb võtta vastu otsus puutumatus võtmise küsimuses, iseenda püsivaid põhimõtteid.

Parlamendiliikme puutumatus eesmärk on kaitsta sõnavabadust ja parlamendiliikmete vabadust pidada poliitilisi arutelusid. Seetõttu on Euroopa Parlamendi pädev komisjon lähtunud esmajoones põhimõttest, mille kohaselt juhtudel, kui parlamendiliikme süüdistamise aluseks olevad teod on tema poliitilise tegevuse osa või sellega otseselt seotud, puutumatus ei võeta.

Siia hulka kuulub näiteks parlamendiliikme poliitilise tegevuse osaks peetavate arvamuste avaldamine meeleavaldustel, avalikel kogunemistel, poliitilistes väljaannetes, ajakirjanduses,

¹ EÜT C 99, 13.4.1987, lk 44.

raamatutes, televisioonis, poliitilise lendlehe allkirjastamise kaudu või isegi kohtu ees.

Selle põhimõttega kaasnevad teised argumendid puutumatuse võtmise poolt või vastu, eelkõige põhimõtte *fumus persecutionis*, mille kohaselt eeldatakse, et kriminaalmenetluse eesmärk on parlamendiliikme poliitilise tegevuse kahjustamine. Kooskõlas Donnezi raporti seletuskirjaga tähendab põhimõtte *fumus persecutionis* seda, et puutumatust ei võeta juhul, kui on olemas kahtlus, et kriminaalmenetluse aluseks on kavatsus kahjustada parlamendiliikme poliitilist tegevust.

Niisiis juhul, kui kohtumenetluse algatajaks on parlamendiliikme poliitiline vastane, ei võeta – kui ei tõendata vastupidist – puutumatust enne, kui on kontrollitud, kas menetlusega ei püüta tehtud kahju heastamise asemel kahjustada kõnealust parlamendiliiget. Samuti ei võeta puutumatust juhul, kui algatatud kohtumenetluse asjaolud lasevad oletada, et nende eesmärk on ainult parlamendiliiget kahjustada.

III. OTSUSE ETTEPANeku PÕHJUSED

Saksa kodakondsusega Euroopa Parlamendi liikme hr Pflügeri süüdistamise aluseks olevad teod on toime pandud Saksamaa Liitvabariigi territooriumil. See tähendab, et hr Pflügeri suhtes kohaldatakse Bundestagi liikmete puhul tunnustatud puutumatust, nagu tuleneb Saksamaa Liitvabariigi põhiseaduse (*Grundgesetz*) artiklist 46, milles on sätestatud:

Artikkel 46 [Vastutusest vabastamine ja puutumatus]

(1) *Bundestagi liikme suhtes ei tohi kohaldada kohtu- ega distsiplinaarmenetlust ega teda muul viisil väljaspool Bundestagi vastutusele võtta seoses Bundestagis või mõnes selle komisjonis antud hääle või tehtud avalduse tõttu. Käesolevat sätet ei kohaldata laimava teotuse suhtes.*

(2) *Teo eest, mille suhtes kohaldatakse karistust, ei või Bundestagi liiget vastutusele võtta ega tema suhtes kohtuotsust langetada muidu kui Bundestagi nõusolekul, välja arvatud siis, kui ta tabatakse õiguserikkumiselt või päev pärast seda, kui ta kõnealuse teo toime pani.*

(3) *Bundestagi nõusolek on vajalik ka kõikide muude piirangute puhul, mis Bundestagi liikme isikliku vabaduse suhtes tehakse, ja Bundestagi liikme suhtes artikli 18 alusel menetluse alustamiseks.*

(4) *Kõik Bundestagi liikme suhtes algatatud kriminaalmenetlused ja kõik artikli 18 alusel algatatud menetlused, vahistamine ning muu isikliku vabaduse piiramine tuleb Bundestagi nõudmisel lõpetada.*

Saksamaa Liitvabariigi põhiseaduse artikliga 46 reguleeritakse *Bundestagi* liikme vastutusest vabastamine (*Indemnität*) ja puutumatus. Nimetatud artikli lõikes 1 sätestatakse, et *Bundestagi* liikme suhtes ei tohi kohaldada kohtu- ega distsiplinaarmenetlust ega teda muul viisil väljaspool *Bundestagi* vastutusele võtta seoses *Bundestagis* või mõnes selle komisjonis antud hääle või esitatud avalduse tõttu (*Indemnität*). Nimetatud artikli lõigetes 2–4 sisalduvad eeskirjad *Bundestagi* liikme puutumatuse kohta. Lisaks sellele ei või teo eest, mille suhtes

kohaldatakse karistust, *Bundestagi* liiget vastutusele võtta ega tema suhtes kohtuotsust langetada muidu kui *Bundestagi* nõusolekul.

Samuti tuleb võtta arvesse privileegide ja immunitetide protokoll artikleid 9 ja 10 ning Euroopa Parlamendis välja kujunenud põhimõtteid, mida seoses puutumatus võtmise taotlustega on rakendatud mitmete aastate jooksul. Puutumatus ei saa võtta juhul, kui parlamendiliikme süüdistamise aluseks olevad teod on tema poliitilise tegevuse osa või sellega otseselt seotud.

Käesoleval juhul on hr Pflügeri vastu esitatud süüdistused ja uurimismenetlus seotud võimaliku õiguserikkumisega karistusseadustiku artikli 185, artikli 194 lõike 1, artikli 223 lõike 1 ja artikli 230 lõike 1 esimese lõigu tähenduses (solvamine, kehaline väärkohtlemine ja tahtlik kehavigastuste tekitamine).

Hr Pflügeri vastu esitatud süüdistus ei võimalda kohaldada privileegide ja immunitetide protokoll artiklit 9. Isegi kui eeldada, et hr Pflüger kasutas nimetatud väljendeid, mida ta ise selgesõnaliselt eitab, ei saa neid pidada Euroopa Parlamendi liikme poolt oma ülesannete täitmise käigus avaldatud arvamuseks.

Seoses privileegide ja immunitetide protokoll artikliga 10 on raportöör arvamusel, et hr Pflügeri poolt esitatud asjaoludest ei tulene, et neid tuleks käsitleda põhimõtte *fumus persecutionis* alusel. Ehkki hr Pflüger osales kõnealusel meelevaieldusel Euroopa Parlamendi liikmena ja võttis avalikult sõna, ei saa sellest järeldada, et tema vastu esitatud süüdistus püüaks kahjustada tema poliitilist tegevust Euroopa Parlamendi liikmena.

Ei õiguserikkumise koosseis ega pädeva asutuse poolt läbiviidav menetlus võimalda tuvastada hr Pflügeri kahjustamist ega kohtu volituste ületamist.

Nimetatud kaalutlustel peab raportöör asjakohaseks, et Euroopa Parlament teostaks oma õigust ja võtaks parlamendiliikmelt hr Tobias Pflügerilt puutumatus.

Kooskõlas kodukorra artikli 7 lõikega 2 tuleb komisjoni otsuse ettepanekus piirduda soovitusel puutumatus ja privileegide kaitse taotluse rahuldamise või tagasilükkamise kohta.

IV. KOKKUVÕTE

Ülalnimetatud kaalutlustel ja kooskõlas kodukorra artikli 7 lõigetega 1 ja 2 soovitab õiguskomisjon pärast puutumatus võtmise poolt- ja vastuargumentide uurimist Euroopa Parlamendil võtta parlamendiliikme hr Tobias Pflügeri puutumatus.

MENETLUS

Pealkiri	Tobias Pflügeri puutumatuse võtmise taotlus	
Menetluse number	2006/2030(IMM)	
Puutumatuse võtmise taotlus esitaja taotluse esitamise kuupäev istungil teada andmise kuupäev	Saksamaa Liitvabariigi Justiitsministeerium 29.11.2005 15.12.2005	
Vastutav komisjon istungil teada andmise kuupäev	JURI 15.12.2005	
Raportöör(id) nimetamise kuupäev	Francesco Enrico Speroni 30.1.2006	
Endine raportöör / Endised raportöörid		
Arutamine parlamendikomisjonis	23.2.2006	21.3.2006
Vastuvõtmise kuupäev	19.4.2006	
Lõpphääletuse tulemused	+: 8 -: 0 0: 0	
Lõpphääletuse ajal kohal olnud liikmed	Rosa Díez González, Giuseppe Gargani, Kurt Lechner, Klaus-Heiner Lehne, Aloyzas Sakalas, Francesco Enrico Speroni	
Lõpphääletuse ajal kohal olnud asendusliige / asendusliikmed	Adeline Hazan, Manuel Medina Ortega	
Lõpphääletuse ajal kohal olnud asendusliige / asendusliikmed (kodu korra art 178 lg 2)		
Esitamise kuupäev	28.4.2006	
Märkused (andmed on kättesaadavad ainult ühes keeles)	...	